

Қазақстан 2050

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ
AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

БИОЛОГИЯ ЖӘНЕ БИОТЕХНОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТІ
ФАКУЛЬТЕТ БИОЛОГИИ И БИОТЕХНОЛОГИИ
FACULTY OF BIOLOGY AND BIOTECHNOLOGY

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты студенттер мен жас ғалымдардың
халықаралық ғылыми конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 6-8 сәуір 2021 жыл

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции
студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 6-8 апреля 2021 года

MATERIALS

International Scientific Conference
of Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, April 6-8, 2021

СТУДЕНТТЕРДІҢ ӘЙЕЛДЕРДЕ ЖҮРЕК-ҚАНТАМЫРЛАРЫ ЖҮЙЕСІ КӨРСЕТКІШТЕРІНІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІН АНЫҚТАУ

Кузенбаева А., Ордабек Н., Исаева Н.Б.

Ғылыми жетекшісі: м.ғ.к., м.а.доцент Умбетьярова Л.Б.

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті, Алматы қ., Қазақстан

e-mail: Kuzenbaeva_albina@mail.ru

Денсаулық сақтау ұйымының берген мәліметіне сүйенсек жүрек-қантамыр жүйесінің ауруы дүние жүзі бойынша жетекші аурулардың бірі. Дүниежүзі бойынша тек бір жылдың өзінде 17.5 миллион адам жүрек-қантамыр жүйе ауруынан өмірден қайтты, сонда әлемдік өлім қатынасының үштен бір бөлігін алады.

Оның ішінде жүректің ишемиялық ауруымен және инсульттен зардап шегеді. Шылым шегуден, тұз пайдаланудан бас тарту, күнделікті дене шынықтыру жаттығуларымен айналысу, ішімдік ішуден бас тарту, қан қысымын қадағалау, қан глюкозасы мен холестерин жүрек қан-тамыр жүйе ауруларының даму қаупін айтарлықтай төмендетеді. Сондай-ақ, жүрек-қантамырлары жүйесі организмнің бейімделуінде ерекше орын алады. Тәжірибеде зерттелген бақыланушылардың жалпы саны – 30 адам, яғни 17-22 жас аралығындағы студенттер. Бұл жұмыста студенттердің негізгі гемодинамикалық көрсеткіштері, яғни морфометриялық (дене ұзындығы, дене салмағы) және функционалдық (жүректің соғу жиілігі – ЖСЖ, артериялық қысым – АҚ – систолалық (САҚ) және диастолалық (ДАҚ)) көрсеткіштер анықталды. Қан айналымы жүйесінің функционалдық жағдайын бағалаудың жүйелік тәсілі ретінде қанның систолалық көлемі (ҚСК) бағалауға негізделген дәрігерге дейінгі скрининг қолданылды. Сонымен қатар жүрек-қантамыр жағдайын бағалау, қанның минуттық көлемі (ҚМК), пульстық қысымы (ПҚ), Хикема бойынша орташа динамикалық қысымы, Кердоның вегетативті индексі, қан ағысының перифериялық кедергісі (ҚПК) Пуазелье формуласы, Пирогов әдісі бойынша бақыланушылардың физикалық жағдайының деңгейі (ФЖД) және Войнов бойынша жүректің жиырылу жиілігі (ЖЖЖ) анықталды. Жүрек-қантамыры жүйесінің функционалдық көрсеткіштерін зерттеу барысында бақыланушылардың орташа систолалық артериялық қысым көрсеткіштері бойынша жастары ұлғайған сайын, қысымның өсуі анықталды. Жүректің жиырылу жиілігі зерттелген топтарда қалыпты жағдайға сай, яғни соғу жиілігі минутына 75 – 78 аралығында тербелді, яғни қалыпты көрсеткіштері басым көпшілігінде (81-93%) кездеседі. Тахикардия белгілері 5% болса, брадикардия белгілері 2% байқалды.

Жүрек-қан тамырлары ауруларының алдын алу және бақылау үшін дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы ресурстардың аз болу жағдайында да қолдануға болатын «ең тиімді» немесе тиімділігі жоғары бірқатар шараларды анықтады. Оларға 2 түрі бүкіл халыққа арналған араласудың және жүрек-қан тамырлары ауруларының ауыртпалығын азайту үшін бір-бірімен бірге қолдануға болатын жеке араласулар жатады.

Қорыта келе, жүрек-қантамыр жүйесінің жұмысына көптеген факторлар әсер етеді және ол жасына сай өзгереді. Динамикалық көрсеткіш – қанайналым жүйесінің көрсеткіштері болып табылады. Сол себептен оқу үрдісі, сыртқы орта, психо-эмоционалдық күйі т.б жүрек-қантамыр жүйесінің жұмысына әсерін туғызады. Зерттелген жастық топтарда қанайналым жүйесінің жағдайы қанағаттанарлық деп есептеуге болады. Осыған байланысты мынадай болжам жасауға болады: бақыланушылардың гипокомфорттық оқу-кәсіби және әлеуметтік жағдайларының әсерінен қанайналым жүйесінің қолайлы жұмысы организмнің ішкі физиологиялық мүмкіндіктерімен өтеледі.

Есенбекова А.Е. СИСТЕМЫ НЕПРЕРЫВНОГО МОНИТОРИНГА ГЛЮКОЗЫ.....	160
Есенбекова А.Е. ЦИРКУЛИРУЮЩИЕ микроРНК ПРОГНОСТИЧЕСКИЕ БИОМАРКЕРЫ РАЗВИТИЯ САХАРНОГО ДИАБЕТА 2 ТИПА.....	161
Есенбекова А.Е. ҚАНТ ДИАБЕТІНІҢ 2 ТИПІНІҢ ДАМУЫНЫҢ БОЛЖАМДЫҚ БИОМАРКЕРІ РЕТІНДЕ микроРНК МАҢЫЗЫ.....	162
Жадырасын А., Хамза А. АТЕРОСКЛЕРОЗДЫҚ ТҮЙІНШЕКТЕРГЕ ХИМИЯЛЫҚ ЕРІТІНДІ ӘСЕРІН БАҚЫЛАУ.....	163
Жакыпова А.Е., Есалиева А.Е. ҚАШЫҚТЫҚТАН ОҚЫТУ КЕЗІНДЕ ОҚУШЫЛАРДЫҢ АЛАҢДАУШЫЛЫҚ ДЕҢГЕЙІ МЕН ПСИХОЭМОЦИОНАЛДЫ КҮЙІН БАҒАЛАУ.....	164
Жаксыбай Ж.Ә., Құрал А.Н., Намаз Э.Р., Сейткадыр Қ.Ә. ФИЗИКАЛЫҚ ЖҮКТЕМЕНІҢ АҒЗАҒА ТИГІЗЕТІН ӘСЕРІН АДАМ ТЕРІСІНДЕГІ БИОАКТИВТІ НҮКТЕЛЕРДІҢ ЭЛЕКТРОӨТКІЗГІШТІГІ БОЙЫНША АНЫҚТАУ	165
Жубанова Ә.Ә., Жумекеева Н.Ж. ЖОҒАРҒЫ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ БИОЛОГИЯ ПӘНІНЕН ФУНКЦИОНАЛДЫҚ САУАТТЫЛЫҒЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІН ЗЕРТТЕУ	166
Жумекеева Н.Ж., Жубанова А.А. ОҚУШЫЛАРДЫҢ ЖАС ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ МЕН ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ЖАЙ-КҮЙІНЕ БАЙЛАНЫСТЫ ӘДІС-ТӘСІЛДЕРДІҢ ҚОЛДАНУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	167
Жуыстай Аида, Еркенова Назерке IKONNIKOVIA KAUFMANNIANA (REGEL) LINCZ СЫҒЫНДЫСЫНЫҢ ЖЕДЕЛ УЫТТЫЛЫҒЫН АНЫҚТАУ	168
Жұмабаева М.Б., Рабаева К.Б., Серікқұлова А.Т., Аманбай Б.Б. АЯҚ-ТАБАН БӨЛІМДЕРІНЕ АРНАЛҒАН ЖАЛПЫ ЖӘНЕ НҮКТЕЛІК МАССАЖДЫҢ ОРГАНИЗМГЕ ӘСЕРІН ТЕРІДЕГІ БИОАКТИВТІ НҮКТЕЛЕРДІҢ ЭЛЕКТРОӨТКІЗГІШТІК КӨРСЕТКІШТЕРІ БОЙЫНША ЗЕРТТЕУ.....	169
Зикирова А.Ж., Байымбетова С.Б. БИОЛОГИЯНЫ ОҚЫТУДА ОҚУШЫЛАРДЫҢ ҒЫЛЫМИ ДҮНИЕТАНЫМЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ	170
Зияшева А.М. ОПРЕДЕЛЕНИЯ ПРОТОКОЛА НЕЙРОБИОУПРАВЛЕНИЯ ДЛЯ КОРРЕКЦИИ ПИЩЕВОГО ПОВЕДЕНИЯ, АССОЦИИРОВАННОГО С ОЖИРЕНИЕМ.....	171
Касенова Н.Б. МЕКТЕПТЕ БИОЛОГИЯ ПӘНІН ӨТКІЗУДЕГІ ҮШТІЛДІЛІК	172
Кахарманова А. БИОЛОГИЯЛЫҚ БІЛІМ БЕРУДЕ САНДЫҚ ТЕХНОЛОГИЯНЫ ҚОЛДАНУ ТИІМДІЛІГІН ЗЕРТТЕУ	173
Кенжебекова А.Б. БИОЛОГИЯ ПӘНІН ОҚЫТУДА ЖАҢАРТЫЛҒАН ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫН ПАЙДАЛАНУДЫҢ ЕРЕКШЕЛІГІ	174
Кузенбаева А., Ордабек Н., Исаева Н.Б. СТУДЕНТТЕРДІҢ ӘЙЕЛДЕРДЕ ЖҮРЕК-ҚАНТАМЫРЛАРЫ ЖҮЙЕСІ КӨРСЕТКІШТЕРІНІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІН АНЫҚТАУ	175
Қайрат Б.Қ. АМРА-РЕЦЕПТОРЛАРДЫҢ ЭПИЛЕПСИЯЛЫҚ ҰСТАМАЛАРДАҒЫ РӨЛІ.....	176
Қайрат Б.Қ. МИ КЛЕТКАЛАРЫНЫҢ ЗАҚЫМДАНУЫНДАҒЫ КАЛЬЦИЙ ИОНДАРЫНЫҢ РӨЛІ	177
Қалиекпер Р.Н. ЗИЯТКЕРЛІГІ САҚТАЛҒАН ЖӘНЕ ДЕНСАУЛЫҚ МҮМКІНДІКТЕРІ ШЕКТЕУЛІ БАЛАЛАРҒА БИОЛОГИЯНЫ ОҚЫТУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	178
Қуаныш А.Н., Бакирова А.Д. ЮНГ БОЙЫНША ӘРТҮРЛІ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ТИПТЕГІ МЕКТЕП ЖАСЫНДАҒЫ БАЛАЛАРДЫҢ ОҚУ ҮЛГЕРІМІНЕ БИОЛОГИЯНЫ ҚАШЫҚТЫҚТАН ОҚЫТУ ӘДІСТЕРІНІҢ ӘСЕРІН ЗЕРТТЕУ	179
Құрал А.Н., Намаз Э.Р., Жақсыбай Ж.Ә. ОЙ – ЕҢБЕК ЖҮКТЕМЕСІНІҢ АҒЗАҒА ТИГІЗЕТІН ӘСЕРІН АДАМ ТЕРІСІНДЕГІ БИОАКТИВТІ НҮКТЕЛЕРДІҢ ЭЛЕКТРОӨТКІЗГІШТІК КӨРСЕТКІШТЕРІ БОЙЫНША ЗЕРТТЕУ	180
Қыдыркен А.Б., Тәсібекова Г.Т. ИЗМЕНЕНИЕ ИММУНОЛОГИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ АНА ФАКТОРА И АНТИТЕЛ К ДВУСПИРАЛЬНОЙ ДНК ПРИ СКВ.....	181
Манақбаева У.Е. БИОЛОГИЯ САБАҒЫНДА БІЛІМ БЕРУДЕ СИНЕРГЕТИКАЛЫҚ ӘДІСТЕМЕНІ ҚОЛДАНУ	182